

BUITEN

19^e JAARGANG N°. 19.

ZATERDAG 9 MEI 1925.

DE ZEVEN WATERVALLEN IN DEN SOUTH CHEYENNE CANYON BIJ COLORADO SPRINGS, 120 K.M. TEN ZUIDEN VAN DENVER IN COLORADO.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

DE ZEVEN WATERVALLEN IN DEN SOUTH CHEYENNE CANYON BIJ COLORADO SPRINGS, ILLUSTRATIE	BLZ. 217
DE ANGST, DIE DOODT (19), DOOR A. M. CHISHOLM	218
ZIGEUNERS, DOOR H.	219
IETS OVER ZEILJACHTEN, DOOR H. C. A. VAN KAMPEN, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 220—225
CAMOUFLAGE BIJ KLEINE DIEREN, DOOR M. LANGERHUIZEN	BLZ. 223
HAAR NIEUWE BAANTJE, DOOR ANT. F. RUYGROK	224
HET BESTUUR DER PLATTELANDSGEMEENTEN VOOR HONDERD JAAR, DOOR MR. C. BAKE	225
DE VOORJAARSBLOEMENTENTONSTELLING TE HEEMSTEDEN, DOOR I. JOH. W. DE VRIES, GEÏLL. BLZ. 226—227	
OP LEVEN EN DOOD, NAAR HET ENGELSCHE DOOR CHR. G. D. ROBERTS (1)	BLZ. 227
DE TOREN DER NED. HERV. KERK TE BERGEN OP ZOOM, ILLUSTRATIE	228
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

Men gelieve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE ANGST, DIE DOODT

19) door A. M. CHISHOLM.

LAAT in den middag keerde Trench terug. Zij hadden de Banshee gezien, maar niet ingehaald, en Trench had weinig hoop op het resultaat van een nieuwe vervolging. „Mij persoonlijk kan het weinig schelen,” zei Trench. „Ik heb Connors alleen maar geholpen omdat hij het mij verzocht. Eerlijk gezegd stel ik veel meer belang in het verband van Murgatroyd met de juweelen dan in die smokkelpartij. Tegen den avond verschenen Moira en haar broer. Eenige uren hadden al de sporen van vermoeidheid uitgewischt. Haar wangen waren blozend en haar oogen helder. Jerry, die haar op het pad was tegemoetgegaan, keek haar diep in de oogen. Een seconde verdroeg zij zijn blik en sloeg toen haar heldere kijkers neer. „Zij heeft den heelen dag geslapen,” zei Ken. „Ik ook. U zeker eveneens.” „Nog niet. Ik zal van nacht mijn schade wel inhalen.” „En ik heb u gezegd, dat u moest rusten,” berispte zij hem. „Heeft Dokter Mallet ook niet geslapen?” „O, Johnny kan overal in slaap vallen. Men kan van hem niets zeggen. Hij is den heelen dag met den professor bezig geweest.” „Hebt u — professor Murgatroyd gezien?” „Nog niet.” Mallets zware stap weerklonk en zijn forsche gestalte stond in de deur. „Ik ben blij dat u hier is, Miss Arran. Murgatroyd wil spreken. Als een patiënt iets op het hart heeft, is het het beste dat hij dit opbiecht. Kom binnen. Hij is nu zoo sterk als hij ooit zal zijn.”

DRIENTWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Murgatroyd begroette hen met een vreemden glimlach, toen zij binnen traden. „Ik ben blij u allen te zien,” sprak hij, „en voornamelijk u, Miss Arran.” Zijn stem was bijna als gewoonlijk en vertoonde slechts een spoor van zwakte, maar zijn gezicht stak dof en grauw af tegen het wit van het kussen. Zijn wangen waren in eenige uren ingevallen en de jukbeenderen staken sterk uit. Zijn neusgaten waren geknepen en

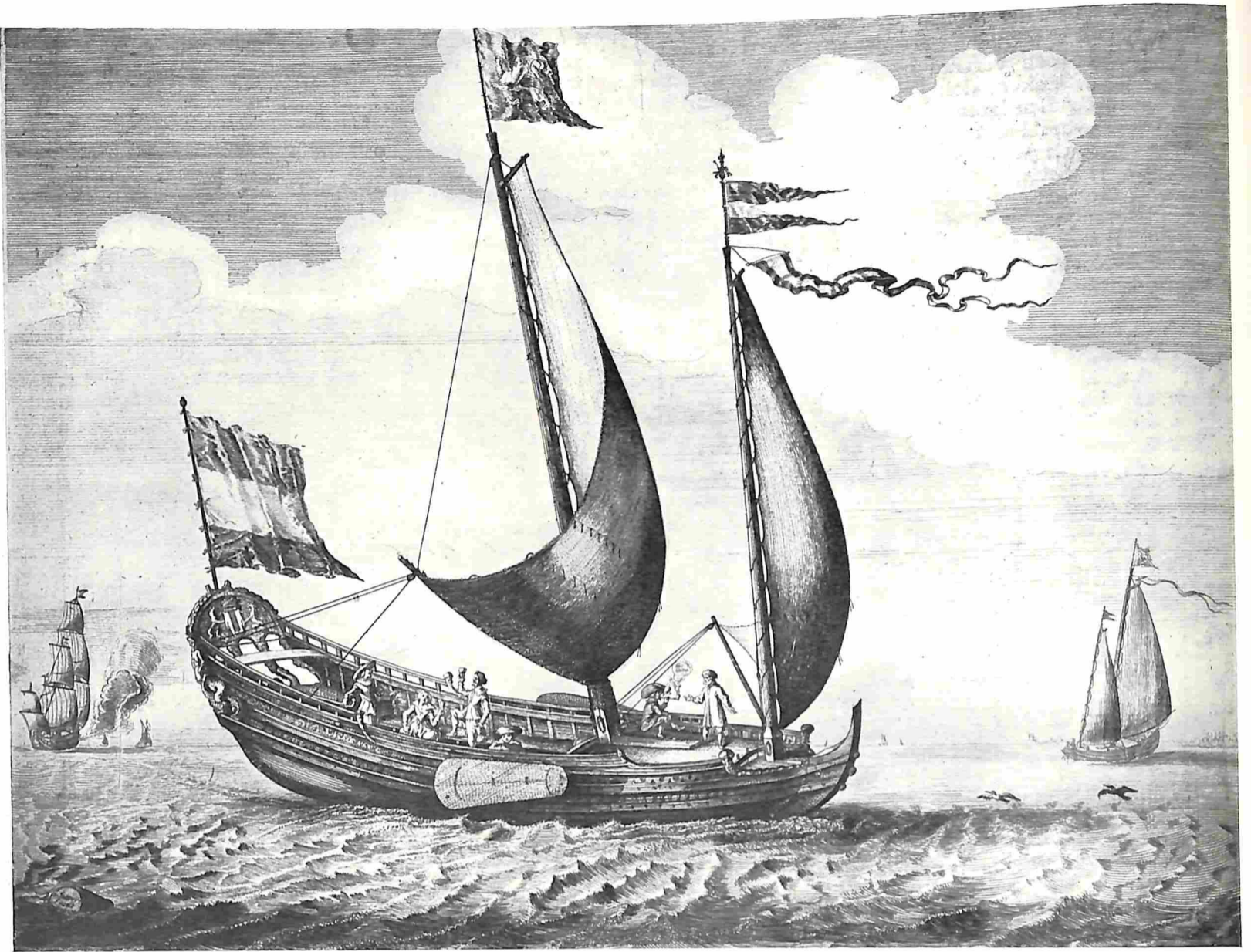
zetten zich bij iedere ademhaling uit als die van een paard. „Het spijt mij dat u dit ongeval hebt gehad, professor,” zei Jerry. „Ik geloof dat u dit meent,” merkte Murgatroyd op. „Dank je, Ronan. Miss Arran, ik wensch u te bedanken voor het redden van het restje van mijn leven. Het is niet veel, zooals u ziet. Als ik naga dat u mijn doel kende, ben ik nog meer getroffen door uw edelmoedigheid dan door uw moed.” Nogmaals kwam die vreemde glimlach op zijn lippen. Hij was vriendelijk, maar zijn vriendelijkheid was vermengd met ironie en minachting, alsof nu niets meer belangrijk voor hem was. „Ik geloof dat ik verantwoordelijk ben voor uw ongeval,” zei Moira, „ofschoon het geweer den laatsten keer vanzelf afging. D.w.z. ik herinner mij niet den trekker te hebben overgehaald. U wist natuurlijk dat ik u niet met opzet zou hebben doodgeschoten.” „Ik begrijp alles ten volle. Nu ik u bedankt heb, wil ik over de juweelen spreken. Dr. Mallet vertelt mij dat ge hun schuilplaats hebt gevonden. Mag ik ze zien?” Jerry had de juweelen binnenshuis gehaald. Hij zette het open kistje op het bed naast Murgatroyd neer. Deze lichtte met bevende vingers de snoeren juweelen op. Zijn blik scheen plotseling begeerig, hongerig te worden; toen verdween de uitdrukking en de glimlach verscheen weer op zijn lippen. Maar nu was de ironie duidelijker zichtbaar. „Ik ben ongeveer in de positie van Mozes, die het beloofde land van verre mocht zien, maar het niet kon betreden. Slechts eenmaal te voren heb ik deze mooie steenen gezien — en dat is nu ongeveer twintig jaar geleden. Op dien tijd was ik nog zwakker dan nu, maar ik had hoop dat zij mij voor de rest van mijn leven, de vleeschpotten van Egypte zouden brengen.” „Waren ze van u?” vroeg Moira. „O neen. Ik had een zeker recht erop, maar was niet in staat het te doen gelden. Het spreekt vanzelf dat ge benieuwd zijt de geschiedenis der steenen te hooren. Op het oogenblik echter heb ik er plezier in de gevolgtrekkingen van Mr. Trench op de proef te stellen. Ik herinner mij met genoegen het eenige gesprek dat ik met hem had.” „Het genoegen was wederkeerig,” antwoordde Trench. „Dat dacht ik toen ook. Ik heb ook gedacht dat ik misschien onvoorzichtig was door het gesprek op Boyle te brengen.” „Dat niet. Maar uw terugkeer tot het onderwerp, uw verlangen te weten te komen hoeveel ik wist of raadde, was opvallend.” „Even opvallend misschien als uw besluit die inlichtingen voor u te houden.” „Aha! Ik kon zien dat dit u niet ontging,” zei Trench. „Ik wou werkelijk dat ik u eerder had gekend.” Murgatroyd lachte vol echt plezier; zijn manieren werden bijna opgewekt. „U herinnert u dat ik bij die gelegenheid uw theorieën bestreed.” „Ja, met voorgewende tegenwerpingen,” verbeterde Trench. „Dat zag ik ook. Ik was het geheel met u eens, maar wetend dat iemand mijn injectiespuitje had gevonden en wetend dat Miss Arran u waarschijnlijk in haar vertrouwen had genomen, was ik benieuwd om te zien welke gevolgtrekkingen u uit de u bekende feiten zou maken. Wil u mij vertellen wat u tot nu toe omtrent Boyle hebt ontdekt?” Trench voldeed met enkele woorden aan dit verzoek. „Ik behoef u zeker niet te verklaren hoe ik achter deze dingen ben gekomen?” „Neen, ik had hetzelfde kunnen doen als ik in uw plaats was geweest. Uw conclusies zijn zeer juist. Uw theorie is ongetwijfeld, dat de juweelen gestolen waren?” „Door u of door Boyle. Van u door Boyle. Hoe het hem gelukt is Amerika te bereiken zes maanden ongeveer voor u, weet ik niet, evenmin hoe hij erin slaagde u te ontwijken na zijn ontslag uit Sing-Sing; evenmin weet ik hoe u tot hier zijn spoor hebt gevolgd, ofschoon het waarschijnlijk is dat zijn verkoop van kleine diamanten u een aanwijzing gaf.” „Weer hebt u het bijna geraden. Dan weet u zeker ook wie ik ben?” „Zeer zeker. U bent Peter Tyrone.” Murgatroyd lachte zacht. „Ja, ik ben Tyrone. Ik heb dien naam in twintig jaar niet gebruikt; maar iemands identiteit, zooals u zegt, gaat nooit verloren. Zooals u weet, ben ik nooit veroordeeld, nooit zelfs gearresteerd. Tyrone wordt dood gewaand. De misdaden die ik gedurende de laatste twintig jaar heb gepleegd, zijn lang te voren beraamd en door mij heel alleen uitgevoerd. Er is geen enkele plaats waar ik niet even onbevreesd mij kan vertoonen. Dokter,” vervolgde Murgatroyd, „u vertelt mij dat ik nu zoo sterk ben als ik ooit zal zijn. Zou u mij een sigaar willen geven?” „Denk je dat werkelijk van mij?” antwoordde Mallet. „Heb ik je niet gezegd dat je ziek bent.” Murgatroyd lachte. „Ik ken u beter dan u denkt, dokter.” „Nu, vooruit dan maar”, gromde Mallet. „Je hart is niet erger dan de vorige week. Eén sigaar, vooruit dan maar.” Hij sneed het puntje van een sigaar

af en hield een lucifer erbij. De zieke ademde begeerig den rook in, terwijl zijn dunne lippen zich om de tabak sloten. „Een sigaar en een verhaal behooren bij elkaar,” zei hij half lachend. „Dank u, dokter! Ik vrees dat ze mij in het ziekenhuis niet zullen laten rooken. En nu komt het verhaal. Ik zal u niet vervelen met mijn levensgeschiedenis, ik zal mij bepalen tot de juweelen. ☞ Ik zal beginnen bij den tijd nu ongeveer twintig jaar geleden. Op dien tijd leefde ik zeer teruggetrokken om redenen die hier niet van belang zijn. Toen kwam een jonge vrouw bij mij, die ik kende als Carolina Lonsdale. Zij was Engelsche van geboorte en had het voorkomen van een beschaafde dame. Zij was een zeer aantrekkelijk persoontje. Maar zij was een avonturierster, een misdadigster, buitengewoon slim, en een volmaakte actrice. ☞ Miss Lonsdale kwam met een voorstel bij mij. Een zekere Raoul Dravot, een gevangene in een Fransche strafkolonie, bezat het geheim van zekere juweelen van onschatbare waarde. Zij wist weinig van hun herkomst. Ze waren waarschijnlijk een deel van den schat van den een of anderen Indischen vorst, gestolen in de dagen van den Indischen opstand. Blijkbaar waren zij jarenlang uit het zicht verloren. Dravot wist waar zij waren en wilde ze gelijkelijk verdeelen als de prijs van onze hulp bij zijn ontvluchting. Dezen Dravot had ik eenige jaren te voren in Parijs ontmoet waar hij, zooals ik dacht, Miss Lonsdale's minnaar was geweest. Het scheen mij toe dat dit een leugenachtig verhaal was om zich van mijn hulp te verzekeren. Zij wist mij echter te overtuigen, dat zij de waarheid sprak en het resultaat was dat ik aannam haar op die condities te helpen. Mijn aandeel zou de helft der juweelen zijn. Hier komt Roach — of Boyle, zooals gij hem kent — in het verhaal. In dien tijd was hij in zijn volle kracht, een uitstekend man voor mijn doel, met grooten durf en niet al te ontwikkeld verstand. Ook hij had redenen om tijdelijk het land te verlaten. Miss Lonsdale, hij en ik verlieten te zamen Amerika. ☞ Ik behoef niet lang te verwijlen bij de ontvluchting van Dravot. Het duurde wel een jaar voor alles geregeld was en wij slaagden in onze pogingen. Wij gingen toen naar Madras, waar volgens Dravot de schat begraven was. Hij deed alsof hij niet precies de plek wist, maar dat hij ze eerst moest zoeken. Hij wist dit echter wel drommels goed en hij wachtte slechts op een gelegenheid om ons in den steek te laten en met Miss Lonsdale en den heelen schat er van door te gaan. Hij wist precies waar de steenen waren, in een buitenwijk van Madras, maar ik had geen middelen om dit te bewijzen en was gedwongen zijn bewering aan te nemen. Ge kunt gelooven dat ik hem in het oog hield. ☞ Ik heb gezegd dat hij Miss Longdale's minnaar was. Die dame bracht echter — of deed alsof — haar genegenheid op mij over. Zij deed kalmpjes het voorstel, dat wanneer wij de juweelen bemachtigd hadden, ik Dravot zou vermoorden. Ik weigerde haar voorstel, niet uit dwaze gewetensbezwaren, maar omdat ik niet onnoodig iemand van het leven wilde berooven en evenmin haar gezelschap verlangde. Deze laatste omstandigheid belette echter niet dat Dravot hevig jaloersch werd. Zijn eigenliefde was te groot om te twifelen aan haar gevoelens jegens hem, maar hij haatte en wantrouwde mij. Omdat ik hem voortdurend bespiedde, kon hij de juweelen niet bemachtigen en dus vertelde hij haar zijn geheim. Zijn plan was primitief genoeg. Terwijl zij de juweelen opgroef, zou hij mij naar een eenzame plek brengen, schijnbaar om naar den schat te zoeken, en daar wilde hij mij vermoorden, zich bij haar voegen en zonder verder oponthoud uit de omgeving ontsnappen. ☞ Dit plan echter hing af van twee dingen — zijn vermogen om mij te vermoorden en haar geneigdheid om eerlijk jegens hem te handelen. In beide gevallen rekende hij verkeerd. Nadat Miss Lonsdale volgens zijn instructies de juweelen had gevonden, ging zij onmiddellijk aan boord van een kleine brik, die den volgenden dag naar Hongkong zou vertrekken en waarop zij te voren passage had genomen. Boyle zag haar door puur toeval aan boord gaan en kwam mij opzoeken. Intusschen poogde Dravot zijn deel van het plan uit te voeren. Nadat hij mij had gebracht naar de plaats waar hij mij wilde hebben, viel hij met een mes op mij aan. Ongelukkig voor hem hield ik hem beter in het oog dan hij verwachtte, en zijn stoot miste. In zelfverdediging schoot ik hem dood. ☞ Ik beschouwde de juweelen als geheel verloren, toen ik Boyle ontmoette. Maar toen ik hoorde wat hij van Miss Lonsdale te vertellen had, vermoedde ik de waarheid. Wij wachtten tot het geheel donker was en Boyle en ik gingen aan boord van hetzelfde schip, de *Mark*

Chester genaamd, en namen passage tot Hong-Kong. Wij zagen niets van Miss Lonsdale voor den volgenden morgen, toen wij al op weg waren. Ik zal nooit de uitdrukking van haar gezicht vergeten, toen zij aan dek kwam en mij zag.” ☞ Hij grinnikte bij de herinnering en vervolgde: „Niettegenstaande haar verraad, aan ons allen gepleegd, zou ik tevreden zijn geweest met de helft der juweelen, die zooals ik zeker wist, in haar bezit waren. Zij was te slim om dat te ontkennen, maar zij hernieuwde haar vroeger voorstel, behalve het vermoorden van Dravot, waarvan ik haar natuurlijk niets vertelde. Daar ik er niet op gesteld was te worden vergiftigd of in mijn slaap bij de eerste de beste gelegenheid te worden doodgestoken, weigerde ik. Mijn vergissing was dat ik te veel op een verdeeling der juweelen bleef aandringen. Zij keerde de batterij van haar aantrekkelijkheden naar den kapitein, die daarvoor zeer gevoelig was, en toen zij den tijd gekomen achtte, plaatste zij zich onder zijn bescherming met een zeer waarschijnlijk klinkend verhaal van mijn optreden jegens haar en van een poging van mij om 's nachts haar hut binnen te dringen. Voor hetgeen er later gebeurde, kan ik u verwijzen naar Ronans boek: „Vloed.” „Maar dat is pure fictie,” zei Jerry. „Dat hebt u gezegd,” antwoordde Murgatroyd. „Ik moet erkennen dat ik het betwijfel.” „Maar het is zoo,” hield Jerry vol. „In het boek steelt de avonturierster de juweelen van den rajak en komt een schip met haar vroegere kameraden, die zij had willen bedriegen, en zij tracht den kapitein op haar verliefd te maken. Er is een gelijkheid hier. Maar ik wil toch niet beweren, dat de gelijkheid blijft voortgaan!” „Van stukje tot beetje, met enkele kleine variaties”, verzekerde Murgatroyd hem. (Slot volgt).

ZIGEUNERS.

ER moet vroeger 'n bont gewoel geweest zijn op de groote heerwegen, verbindende landen en volken. Zij dreunden van den stap der krijgslieden, het gerommel van legerwagens. De Lazarus-klep klonk er, pelgrims sleepten er hun vermoeide lichamen op voort, processies galmden er met de berouwvolle kreten van 'n boetvaardige menigte. Lieden van allerlei slag lieten er hun sporen achter. Zigeuners kwamen er over uit 't Zuiden door 't Rijndal, en verschenen in ons land, ook in Drente. ☞ Piccardt zegt in z'n „Chronyck der Landschap Drenthe”, tusschen 1414 en 1423: „In deze tijdt heeft men de eerste Heydens gesien in dese Landtschap. Zij gaven voor, dat se quamen uit Egyptenlandt: dat hare voorouderen van het Christen Geloof waren afgevallen: dat haar tot een penitentia ware opgeleydt, dat se eenige jaren moesten door de Werelt swerven, gebedelt broodt eten, op geen bedden slapen, altdit voortwandelen, verachtelick gekleedt sijn enz.” ☞ Door deze woorden wekten zij 't medelijden op. Piccardt verhaalt in bovengenoemde kroniek: „'t Is niet te seggen, hoe dit Volckken gekoesterd wierd, als 't hier eerst te Lande quam: Doch daar den Elst in den sack is, daar wil se uit. Sy hebben be-toont, dat se waren een hoopen Hoeren en Boeven, Wickers en Waarseggers, nergens beter in geoeffent als in behendighlijk te steelen.” ☞ In Drente, het vele malen door oorlogen geteisterde land, waar dikwijls veel hoeven braak lagen, vertoefden zij gaarne, in bosch of heide, waar vagebonden en bedelaars zich bij hen aansloten. Eindelijk maakten zij het den ingezetenen zoo lastig, dat de overheid er zich mee bemoeide. In 'n lottingsprotocol van 1454 verbieden Drost en Etten om boeven en bedelaars op te nemen of hun iets te geven „bij name, dat men gheen netteboeven — lieden, die niet gebrekkig zijn, wel werken kunnen, hier zeker Zigeuners — lieden sal in den lande; of eenighe netteboeven per fors in den lande ghaen worden, de sollen de Schulten vhangen en brenghen to Coevorden.” ☞ Telkens moesten de bevelen vernieuwd worden. In 1726 verscheen 'n streng plakkaat, drie maanden vroeger dan een van de zelfde soort in Overijssel, alwaar 't kwaad ook zeer was toegenomen, en ook „sedert eenigen tijd groote troupen van zoogenaamde heydenen waren gekomen, die het platteland gewapend afliepen, en de ingezetenen door allerhande extorsien, roven, stelen, plunderen en grove dreigementen op ondragelijke manieren kwamen te vexeren.” ☞ Vergeefs heeft men getracht hen te beschaven. De half naakte kinderen van 't Zuiden bleven liever, zooals zij waren, in plaats van zich te verheffen op 't niveau der Europeesche cultuur. H.

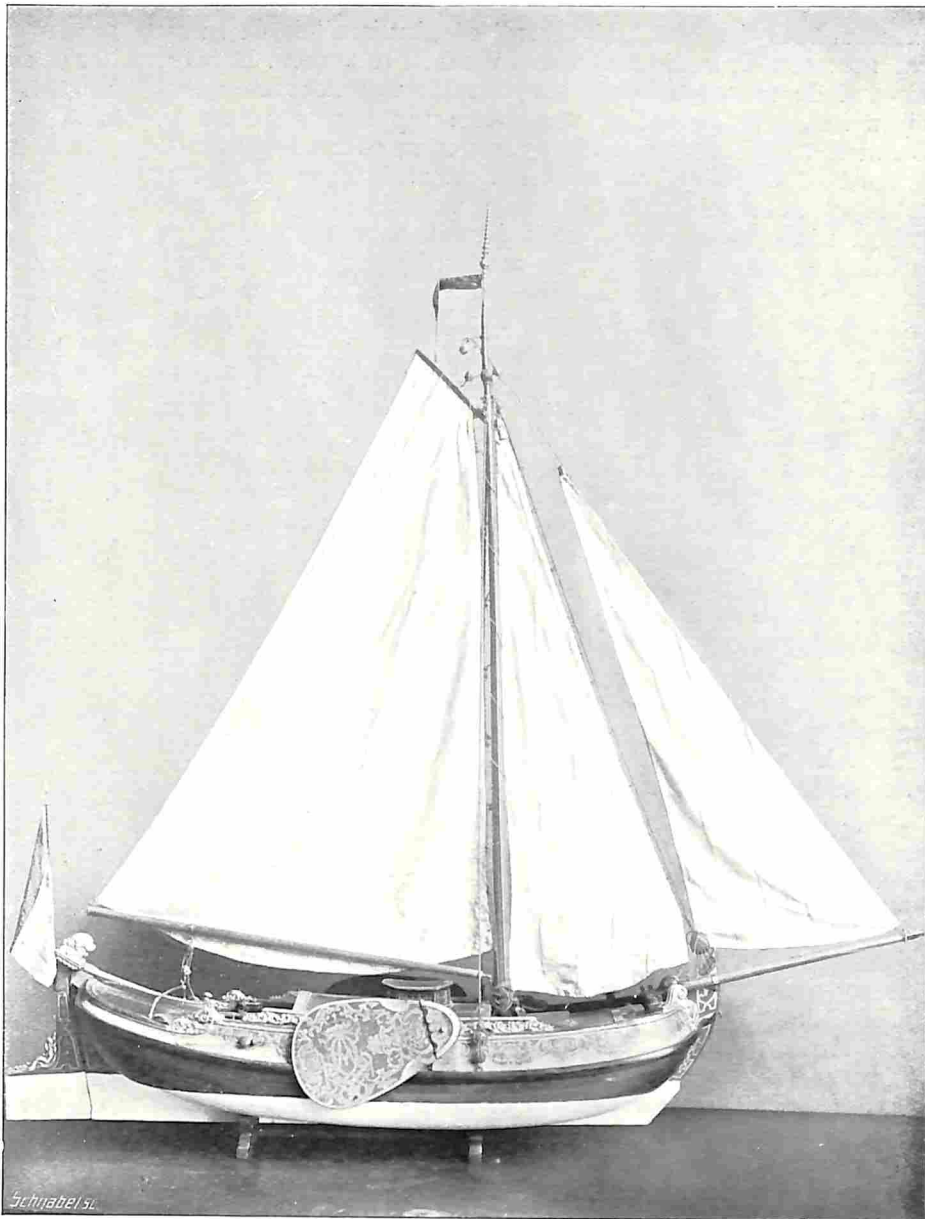
SPEELJACHTEN UIT DE EERSTE HELFT DER ZEVENTIENDE EEUW.
GRAVURE VAN SALOMON SAVARY (NEDERLANDSCH HISTORISCH SCHEEPVAART-MUSEUM).

IETS OVER ZEILJACHTEN.

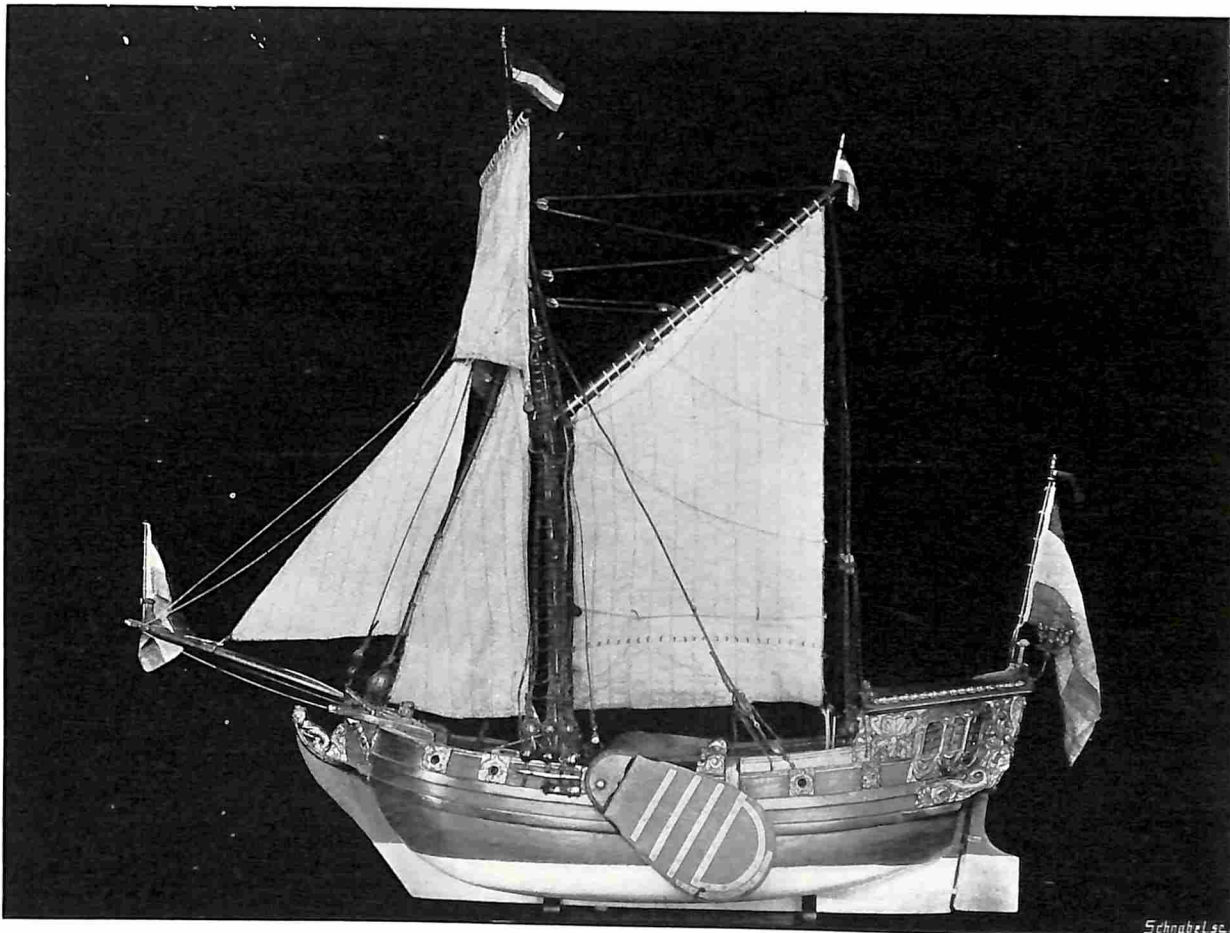
DE op dit oogenblik in het Historisch Scheepvaart Museum te Amsterdam gehouden tentoonstelling „De zeilsport voorheen en thans” lijkt mij een gereede aanleiding, om de lezers van „Buiten” het een en ander te vertellen over de wordingsgeschiedenis en de inrichting der zeiljachten, die onze Nederlandsche meren, kanalen en rivieren, en ook de Zeeuwsche meren, stroomden en bevaaren. Genoomde tentoonstelling, samengesteld door den volijverigen heer Ernst Crone, met behulp van het bestuur van het Museum, is uit den aard der zaak voor den zeiler van het allerhoogste belang; echter zal ook iedere Nederlander, als hij ten minste iets overgehouden heeft van onze oud-vaderlandsche zeevaardersnatuur, als hij liefde voelt voor het water en zich aangetrokken voelt tot onze roemrijke geschiedenis, met veel belangstelling in de ruime, goed verlichte zaal rondwandelen en zich verlustigen in den aanblik der modellen, zoowel van „speeljachten” uit de 17e eeuw, als van de verfijnde uitingen van ingenieurskunst, die onze moderne wedstrijdijachten zijn. ☼ Als zulk een bezoeker zich den tijd en de moeite gunt, om de modellen, teekeningen, gravures, schilderijen en foto’s wat nauwkeuriger te beschouwen, als hij een zekere studie maakt van de rompvormen en de wijzen van optuiging van al die miniatuurscheepjes, dan zal hij al spoedig tot een conclusie komen, nml. deze, dat hij duidelijk twee hoofdtypen kan onderscheiden. Tot het eerste behooren de schepen met een rond voorschip, robuust gebouwd, met stevige flink uit-stekende stevens vóór en achter. Zij zijn steeds voorzien van zijzwaarden en hebben geen diepen vin onder aan het schip. De schepen die tot deze categorie behooren, zijn breed en plat; zij maken met hun ronde vormen meer een indruk van behagelijke gemoedelijkheid dan van groote snelheid. Er tegenover staan de

smalle, zeer spitse scheepjes met hun groote zeilen, die blijkbaar in alle onderdeelen berekend zijn voor snelheid. Het onderwaterschip is slank, harmonieus van lijn, en glad, zonder uitstekende stevens, die wellicht voor de snelheid minder bevorderlijk zouden zijn. Zijzwaarden ontbreken; in plaats daarvan heeft de scheepsromp onder in het midden een boord van vin, die met den romp samen als één geheel gebouwd is, of soms ook van het romp uit naar willekeur kan uitgestulpt of binnengehaald worden. Gaat onze tentoonstellingsbezoeker nog wat nader in op de onderscheiding, die hij maakte, dan zal hij tot zijn verwondering ontdekken dat tusschen de beide categorieën geen overgangsvormen te vinden zijn. ☼ Daarmee heeft hij een zeer juist blik gekregen in de ontwikkeling van het Nederlandsche zeiljacht. Want er varen werkelijk twee scherp gescheiden soorten van plezierjachten op onze wateren. Aan den eenen kant de „ronde en platbodemjachten”, gebouwd en ontworpen naar het voorbeeld onzer vrachtschepen en visschersvaartuigen, echt-Nederlandsche, nationale typen, die al sedert eeuwen onze wateren stoffeeren, en waarvan scheepsvorm en uitrusting in al die eeuwen slechts weinig veranderden — aan den anderen kant de moderne scherp-gebouwde „kiel- en middenzwaardjachten”, die op nog geen eeuw geschiedenis kunnen bogen, maar die zich tot de ronde en platbodemjachten verhouden als een volbloedrenpaard tot... neen, niet tot een boerenknol, laat ons liever zeggen: tot een rijtuigpaard! De voorstanders van het oude type zien de tegenwoordigers van het moderne aan als de O.-W.-ers onder de zeiljachten, en als een eigenaar van een scherp jacht het over een rond jacht heeft, dan spreekt hij van „die tjalk” of „die tobbe”. Bij den bouw van ronde jachten speelt de traditie een eerste rol; wee den scheepsbouwer, die het zou

wagen een rond jacht te ontwerpen, waarbij bepaalde onderdeelen zouden afwijken van het eens vastgestelde voorbeeld! Als hij zich bijvoorbeeld verstoutte, de zijwaarden weg te laten en te vervangen door een diepere kiel of een middenzwaard, in de hoop daardoor grootere snelheid te bereiken — in Friesland is het eens gebeurd, en men spreekt er nog schande van! — als hij 't roer eens niet achter aan den steven ophing, maar 't meer naar voren aanbracht, met een koker door het schip, zooals de scherpe jachten het hebben, als hij 't zou bestaan, het oud-Hollandsche „bezaantuig” te vervangen door een nabootsing van de verfijnde takelage der scherpe jachten, als hij zelfs slechts een berghout (den stootkant rond om het schip) aanbrengt aan een soort van rond jacht, waarbij dit niet hoort, of de bolders (de verticale uit-stekende balken aan het boord, waarop de meertouwen belegd worden) niet zet op de plaats waar ze volgens de overlevering behooren te staan, dan zou hij zich den toorn op den hals halen van de gemeenschap van enthousiasten, die hun boeiers en botters, en schouwen en tjotters, hun hoogaartsen en schokkers trouw blijven, door dik en dun! ☞ Nu is het waar, dat voor onze Nederlandsche wateren de ronde en platbodemjachten veel voor hebben en wel vooral door den geringen diepgang. Vele onzer Zuiderzeehavens, en ook een groot aantal onzer kanalen en vele plassen zijn slechts voor jachten met geringen diepgang toegankelijk. Daar zeilt de oud-nederlandsche boeier genoeglijk rond, terwijl zijn modern zusje met de diepe kiel in den modder vastloopt en aldus voor haar bemanning aan een goed begonnen vroolijken zeildag een zeer weinig roemruchtig einde bereidt. Nog een voordeel bestaat in de groote ruimte in het schip, dat met zijn breede gedrongen vormen plaats biedt voor een inrichting, even groot en uitgebreid als die van een veel grooter scherp jacht, al treedt bij de kleinere exemplaren der ronde jachten het gemis aan „stahoogte” in de kajuit wel eens minder aangenaam en zelfs gevoelig aan het licht, dit laatste! wanneer de gelukkige bezitter zijn voorhoofd tegen de dekbalken stoot. ☞ Zij, die hun genoegen vinden in het varen met moderne, scherpe jachten, roemen de groote snelheid van hun schip, het „rassige”, levende, beweeglijke, dat erin zit, het nauwkeurige luisteren naar het roer, het vlugge wenden, dat hun in staat stelt een nauw vaarwater op te laveeren, wanneer een rond jacht moet ankeren en wachten op gunstigen wind. Voor dat alles nemen zij den grooten diepgang, de mindere ruimte en de rankheid van hun vaarttuig gaarne in den koop, en zij glimmen van plezier als zij een grooter rond jacht glad voorbijloopen, of in staat zijn een vaarwater af te varen zonder een slag te maken, terwijl de boeier achter hen herhaaldelijk overstag moet gaan om zijn bestemming te bereiken. ☞ Ik vrees dat ik hier een punt aanraak, dat voor den ongewijde in de edele zeilkunst niet zonder meer

MODEL VAN 'N HOLLANDSCH JACHT MET MONOGRAM VAN DEN BEIERSCHEN KEURVORST CARL ALBERT. Omstr. 1710. (Eig. Ned. Hist. Scheepv.-Museum).

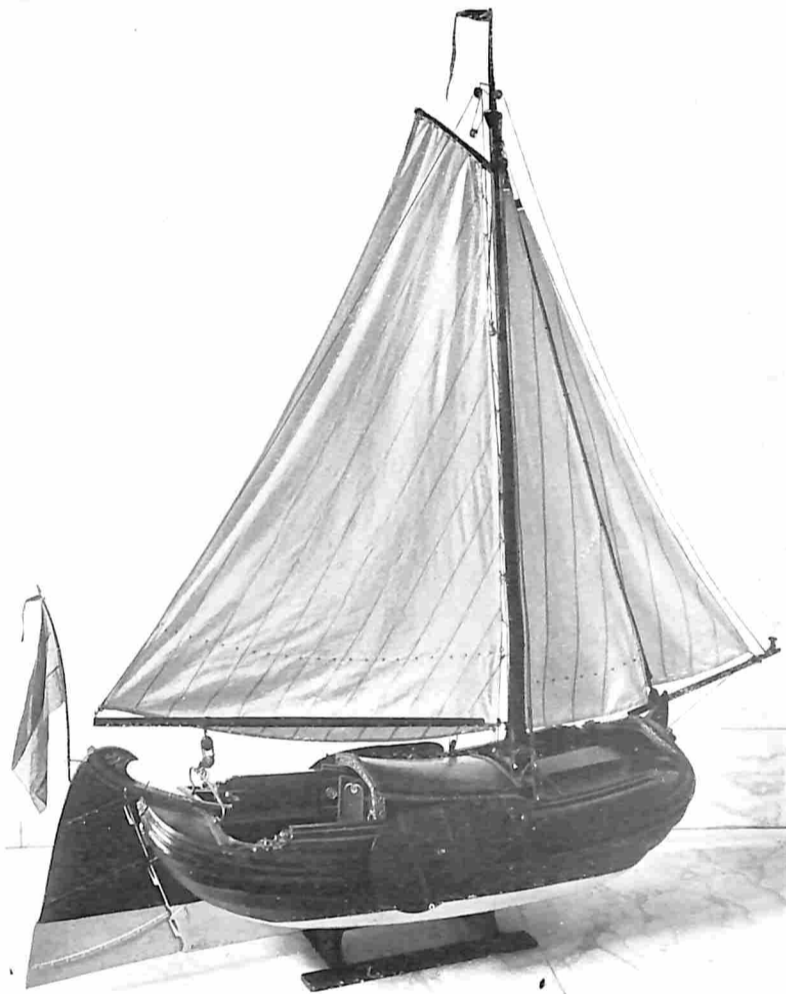

MODEL VAN EEN STATENJACHT OMSTREEKS 1680. (EIG. NEDERLANDSCH HISTORISCH SCHEEPVAART-MUSEUM).

verstaanbaar is. Het „laveeren” of „kruisen” is de kunst om met een zeilschip tegen den wind in te komen. Daartoe worden de schooten strak aangehaald, waardoor de zeilen bijna in de langsrichting van het schip komen te staan. De wind treft het schip schuin van voren, en het neergelaten zwaard of de diepe vin belet het vaartuig naar terzijde af te drijven. Het schip gaat dan toch vooruit, zij het ook niet geheel recht naar voren, doch ietwat naar lij, d.i. in de richting van den wind af. Een modern scherp jacht kan op deze wijze zich bewegen in een hoek van 45° met de windrichting; is bijv. de wind noord, dan kan het varen naar het noordwesten of het noordoosten. En ook het terrein, dat in den hoek van 90° tusschen die beide windstreken ligt, is voor het zeilvaartuig niet gesloten; door afwisselend met den wind van stuurboord en van bakboord te varen, kan het elke plaats binnen dien hoek bereiken. Het maakt dan afwisselend „slagen” over bakboord (d.i. met den wind van stuurboord) en over stuurboord (d.i. met den wind van bakboord) en gaat bij het overgaan van den eenen slag op den volgende „door den wind” of „overstag”. De meeste ronde en platbodemjachten zijn niet in staat, onder een hoek van 45° met de windrichting nog vooruit te komen; bij deze is die hoek 50° of meer; zij liggen „minder hoog aan den wind” en hebben dus meer slagen noodig, om hun doel te bereiken.— \otimes Plezierjachten van het ronde type bevolkten de Nederlandsche wateren reeds van de 17e eeuw af. In het zoo juist uitgekomen onderhoudende boek van den heer Ernst Crone, getiteld „Bladzijden uit de geschiedenis der Jachthavens en van de zeilsport te Amsterdam”, uitgegeven ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan der zeilvereniging „het IJ”, kan men vinden, dat in 1625 de stad Amsterdam reeds de tweede jachthaven aan het IJ bezat, en bovendien zulk een haven aan den Amstel. Op de kaart van Balthasar Floriszoon van dat jaar vindt men de jachthaven aan de Oude Stads-herberg afgebeeld, en daar de plattegronden in die tijden in den vorm van vogelvluchtaanzichten werden geteekend, ziet men in de jachthaven ook de „speeljachten”, in een lange rij aan de palen gemeerd, getrouwelijk geconterfeit. De jachten uit die dagen vertoonen

nog niet het later vrij constant geworden type dat nog thans in de ronde en platbodemjachten voortleeft; zij hadden weliswaar denzelfden gedrongen vorm en waren van zijzwaarden voorzien, maar het achterschip liep zeer hoog op en in verband hiermede was het roer geheel anders ingericht dan tegenwoordig. Ook het tuig was nog niet wat het later werd; de beide zeilen werden achter twee masten gehesen en waren voorzien van een zeer korte gaffel. De scheepjes waren, evenals later, rijk versierd met wapens, beeldhouwwerk en verguldsel; de Hollander uit dien tijd behoefde blijkbaar geen angst te hebben voor belastingschatters en hield ervan, zijn rijkdom ten toon te spreiden. \otimes Bij de marine uit die dagen en later, en ook bij andere lichamen, werd eveneens gebruik gemaakt van jachten; het waren de „Staten-” of „Admiraliteitsjachten”, die gebruikt werden om hooge persoonlijkheden tot vervoermiddel te dienen. Ofschoon men deze schepen dus moeilijk tot de plezierjachten kon rekenen, waren zij minstens even rijk versierd, prijkte er minstens evenveel verguld beeldhouwwerk op hun spiegels als op de scheepjes waarmede de rijke heeren uit Amsterdam langs Amstel en IJ paradeerden. Trouwens ook de Statenjachten

werden later als pleziervaartuigen gebouwd; het jacht, dat de stad Amsterdam in 1660 aan den Engelschen Koning Karel II ten geschenke bood, en dat als de bakermat voor de zeilsport in Engeland moet beschouwd worden, was geheel gebouwd en ingericht volgens het voorbeeld der Statenjachten. Bij die gelegenheid werd ook het woord „jacht” in Engeland overgenomen; in de Engelsche taal werd het als „yacht” geschreven en van daar uit in vrijwel alle andere talen overgenomen. Het woord „jacht” is dus van Hollandschen oorsprong, en wat belangrijker is, zeer waarschijnlijk de kunst van het laveeren eveneens. \otimes Op de Statenjachten bood het hooge achterschip plaats voor een ruime extra-kajuit. Het grootzeil werd niet, zooals bij de tegenwoordige jachten, met gaffel en giek uitgehouden, doch door middel van een „spriet”, een boom die van den boven-achterhoek van het zeil naar onder bij den mast liep en dus diagonaalsgewijze voor het zeil was aangebracht. Dit spriettuig vindt men ook thans nog, bijv. op de groote Engelsche „barges”, op de Vlissingsche hoogaartsen en ook op de kleine Friesche schouwen. Bij het kruisen moet hierbij, wil het zeil goed zijn werk doen, steeds de spriet aan den loefkant staan, zoodat bij het overstag gaan vrij ingewikkelde manoeuvres noodig zijn. Vandaar waarschijnlijk, dat het spriettuig meer en meer in onbruik raakte om plaats te maken voor het tuig, bestaande uit een grootzeil met gaffel en boom, benevens één of twee driehoekige voorzeilen, een tuig, dat in oude tijden „bezaantuig” genoemd werd en dat nog heden ten dage op onze ronde jachten in gebruik is, evenals trouwens op onze tjalken en de meeste visschersvaartuigen. Bij deze gebruiksvaartuigen is, wel pecuniaie causa, in den laatsten tijd de typische gebogen gaffel vrijwel geheel door een rechte gaffel verdrongen; bij de jachten heeft de kromme gaffel, traditie getrouw, zich weten te handhaven. \otimes Thans nog een woord over het moderne scherpe jacht. Het deed van buitenaf zijn intrede op de Nederlandsche wateren. Zijn geboortegrond ligt in Engeland waar men reeds zeer vroeg na het ontstaan der zeilsport zich op snelheid ging toelagen. Daartoe werden al spoedig de zijzwaarden vervangen door een diepe kiel, die aanvankelijk van voor

IETS OVER ZEILJACHTEN.

MODEL VAN EEN ZUID-HOLLANDSCHEN BOEIER, VOORZIEN VAN HET DORDTSCH WAPEN EN HET JAARTAL 1751.
(Eig. Nederlandsch Historisch Scheepvaart-Museum).

tot achter onder het vaartuig ter veel korter maar ook later kwam ook de tijd dat kiel uit lood ging maken, dieper kwam te liggen en het werd daarbij tegelijkertijd scherp jacht zou door een kunnen overhellen, dat mast en zeilen waterpas komen, zonder dat er gevaar is voor richt het vaartuig zich weer op. Natuurlijk laat een voorzichtig zeiler het zoover nooit komen; hij zal tijdig zijn zeil en aangewakkerd door de vele wedstrijden, waarin de Engelen geleidelijke evolutie, zoowel wat den rompvorm als wat water van een overhang voorzien, die noodig maakte dat de koning (de as) van het roer door een koker naar het dek gevoerd werd. Later werd ook het voorschip scherper en het geheele vaartuig langer en smaller, tot de wijze van meting der wedstrijd jachten hieraan paal en perk stelde. \otimes In Ameri-

IETS OVER ZEILJACHTEN.
MODEL VAN EEN BOTTERJACHT.
(Eig. P. L. Lucassen).

ka vond men ondertusschen het middenzwaard uit, en onder sommige omstandigheden bleek dit een grotere snelheid mee te brengen. Maar ook het bouwen van kieljachten werd aan de andere zijde van den Oceaan vlijtig beoefend, en toen in 1851 de schoener „America” naar Engeland overstak om in snelheid zich met de Britsche jachten te meten, bleek zij ze verre de baas te zijn. Ook de tegenwoordig algemeen gebruikelijke lange overhangen voor en achter, die tengevolge hebben, dat het schip over de golven gedragen wordt in plaats van er doorheen te boren, en die daardoor krachtadig meehelpen om de snelheid op te voeren, die bovendien het zeildragend vermogen vergrooten, zijn uit Amerika afkomstig; zij zijn een vinding van den beroemden Amerikaanschen bootbouwer Hereshoff, die in de laatste jaren der 19e eeuw, dus nog betrekkelijk korten tijd geleden, hiermede den stoot gaf tot een omwenteling in de tot dien tijd in den jachtbouw gelden grondregels. ☞ Niet lang vóór dien tijd hadden de eerste scherpe jachten ook in Nederland hun intrede gedaan, aanvankelijk uit het buitenland geïmporteerd, later ook hier gebouwd. De bekende Amsterdamsche werf Bernhard legde zich bijv. met ijver toe op het bouwen van voor dien tijd zeer moderne middenzwaardjachten. ☞ De vorm van het tuig werd vooral in de allerlaatste jaren vrij sterk gewijzigd. Hierbij is een streven merkbaar om het zeiloppervlak over minder zeilen te verdeelen dan vroeger, hetgeen mogelijk gemaakt wordt door een tot in onderdeelen doorgevoerde vereenvoudiging in de behandeling ervan, waardoor een groot zeil gemakkelijker en met minder krachtsinspanning kan gehesen, in verschillenden stand gebracht en gestreken worden. Van nog jonger datum is de richting, die voorschrijft het zeiloppervlak steeds smaller en hooger te ontwerpen, waarbij waarschijnlijk de ondervindingen, met vliegtuigen opgedaan, niet zonder invloed zijn. De bezoekers der tentoonstelling in het Scheepvaart-Museum vinden een goed voorbeeld van het modernste hooge tuig in het schitterend afgewerkte model van het 6-Meterjacht „De Ruyter” (afgebeeld op blz. 225), waarvan het voorbeeld, het werkelijke jacht, zoo juist te water gelaten werd en waarschijnlijk dezen zomer op de Zuiderzee de Nederlandsche kleuren zal verdedigen in de wedstrijden om den veel- en lang omstreden „One ton cup”, die het vorig jaar door een Nederlandsch jacht in Engelsche wateren gewonnen werd. ☞ Ik wil dit opstel besluiten met den wensch, dat onze vaderlandsche sport bij uitnemendheid, de zeilsport, die in de laatste jaren geducht te lijden had door de verminderde koopkracht van het Nederlandsche publiek, die bovendien van hoogerhand knauw op knauw had te verduren in den vorm van exorbitante belastingaanslagen, zich door deze moeilijke tijden heen zal weten te handhaven niet alleen, maar weer zal groeien en bloeien als in onze gouden eeuw.

H. C. A. VAN KAMPEN.

Camouflage bij kleine dieren.

EEN WAARSCHUWING VOOR BLOEMENLIEFHEBBERS.

WE staan met lange gezichten bij ons kweekbakje van zaai bloemen. Er komt dit jaar niets van terecht! Wat er aan schelen zou? Slakjes, wurmen? ☞ „Slakjes en wurmen”, constateert mijn man, en wijst op verscheidene vervreten blaadjes aan de armelijke, slaphangende kiemplantjes. Ze zijn al verspeend. Met de worteltjes zag het er treurig uit. De stengeltjes zijn dun en droog — schrompelig. ☞ Ik kijk eens goed de plantjes na en haal er een paar kleine vleeschkleurige slakjes af. Dan inspecteer ik de aarde zorgvuldig. „Hé, wat ligt hier een aardig, klein rond balletje”, zeg ik opeens. „Misschien nog een zaadje?” „Kan niet”, zegt mijn man. „Zoo kogelrond; en dan kan het hoogstens onkruid zijn. Zaad van deze plantjes is 't niet.” „Liggen laten en zien of 't opkomt?” „Nee, haal het er liever uit, 'k hou niet van dergelijke onbekendheden in mijn zaai bakjes.” ☞ Voorzichtig haal ik het gelige ronde dingetje van een paar millimeter in doorsnee, uit het bakje. 't Is week en als ik er, even maar, zacht op druk, komen de twee zaadlobben zoo uit het huidje te voorschijn. Maar — tot mijn verrassing beginnen de vermeende zaadlobben te leven en verschijnt uit het ronde, vliezige zakje een roseachtig dun wormpje van een drie c.M. lang. Het spitse ding kronkelt over mijn hand, waarbij ik waarneem, dat het vliesje aan het diertje vast zit. ☞ Meer dergelijke schijnbare zaadkorreltjes kan ik niet vinden, maar ik neem uit het bakje nog een bewegend kluitje kleiig zand op en keer het om en om. Hoe kwam het toch te bewegen? Juist wil ik het weer weggooiden, als ik aan één uiteinde een gaatje zie en wat slijmerig vocht. Ik maak het korreltje stuk. Het valt in twee helften en er komt een klein slakje uit, dat zich daar uitstekend in had verborgen. Het stukje leemige aarde bevatte een holte, waarvan de gladde kanten geheel bekleed waren met de bekende glinsterende „slakkenstreep”. De holte is iets grooter dan de slak zelf. Hier kon ze veilig uitrusten van haar vermoeiende reizen. Zoo'n slimmerd! ☞ Maar o, onze arme plantjes! Wij zullen het dit jaar moeten stellen buiten eigengezaaide asters en dimorphoteca's.

M. LANGERHUIZEN.

IETS OVER ZEILJACHTEN.
MODEL VAN EEN MODERN FRIESCH JACHT, VERVAARDIGD
DOOR W. POSTMA, GROUW.

HAAR NIEUWE BAANTJE.

NEE, 't was geen baan! Ten minste, 't was geen baan voor haar....! ☼ Iedereen, die er lust in had, mocht de betrekking van tweede-secretaresse der directie van haar overnemen.... en dan zou zij, Jopie, toch wel 'ns willen weten, of een ander dat nu volhield....! den geheelen dag alleen in zoo'n duf kantoorlokaal! Nee, 't was afschuwelijk, en dat noemden ze nu promotie! Daarvoor was ze op 'n morgen heel voornaam bij de directie uitgenoodigd en daarvoor had ze 'n half uur geluisterd naar „Dirkie”, de báás, toen deze met een plechtiger en indrukwekkende redevoering haar bevorderd had tot tweede-secretaresse der directie.... o, 't woord was al even mal als de baas zelf. 't Werk, 't eigenlijke werk, dat deed de secretaris. Wat zij doen mocht waren zulke onnoozele bezigheden, dat 't niet de moeite waard was daar nog een woord over te verspillen. En natuurlijk, voor haar vroegere werkzaamheden, daar was ze nou te voornaam voor. Dat deden ze beneden....! ☼ Maar....'t was ook beneden, dat ze 's middags gezellig, echt knus, taartjes aten, terwijl zij hierboven alleen zat, alleen met haar fantasiën; want die had ze! Ach! 't heele kantoorleven was eigenlijk niets voor haar. Muziek! Die had ze nodig, daar kon ze niet buiten. Muziek was in staat haar mee op te voeren, op te heffen tot de hoogte, waar zij gevoelde eerst dan in haar element te zijn. O muziek! als ze daar aan dacht! ☼ Wat had ze gisteren weer genoten van dien Schäferavond, hoe geheel anders had ze zich toen gevoeld.... hoe klein en nietig, maar toch ook hoe vrij.... En toen de meester ophield, had ze niet kunnen meedoen aan het klaterende, beloonende applaus. Ze was stil opgestaan en heengegaan.... Maar op straat, thuis en overal had het in haar nog lang gejubeld.... o, muziek was iets heerlijks. Dat kon je niet onder woorden brengen. Elk woord was hier een te weinig en tegelijk een te veel. Van morgen nog was ze in die stemming gebleven. Maar nu vanmiddag, nu buiten de regen naargeestig neerstroomde, nu zou ze wel mee willen spelen in dat tranen-koor; ze moest zich bedwingen om niet méé te huilen; die baan.... en die eenzaamheid.... en die regen, néé, ze kon zich niet meer inhouden. Ze snikte d'r leed uit. — ☼ In het huis naast Jopie's kantoor woonde een oude dame, wat excentriek in haar kleding en daardoor eenigszins opvallend. Overigens 'n stil menschje, dat met een even oude dienstbode, haar leven uitleefde, kalm en gelaten. Die oude dame hield er één hartstocht op na.... muziek! En niemand zou ontkennen, dat ze muzikalen aanleg had. Maar ze had zoo verstandig moeten zijn of wel door studie gaan aanleg te ontwikkelen, of wel nooit voor een piano te gaan zitten. Helaas! die oude dame bezat niet de deugd der zelfkennis.... ze deed wat ze niet had moeten doen.. zij speelde heel vaak.... altijd hetzelfde.... in hetzelfde tempo en met dezelfde fouten, steeds weer tot ergernis van muzikale Jopie, die toch altijd luisterde, hopen, dat nu die fouten er uit zouden slijten. En terwijl Jopie van middag hilde, daar, luister, daar begon de muziek weer. Nog even snikte Jopie door.... dan met een ruk zat ze overeind, één en al verbazing.... Die oude dame had drie maten gespeeld en toen wist Jopie, dat dit een nieuw stuk op 't repertoire was.... de Vlinder-étude van Chopin. Ze luisterde intens, ingespannen mee. Dat was — nee, dat was prachtig, gevoelvol spel, die voordracht, nee, 't was heerlijk. Jopie's gelaat trok bleek weg. Ze was ontroerd. Toen de

étude reeds lang ten einde was, stond ze nog stil in luisterhouding. Hoe had ze genoten! Wat had ze dat mensch in gedachten vaak onrecht aangedaan. Wie zoo kon spelen moest artieste zijn, en ze schaamde er zich nu voor, dat ze haar meermalen voor 'n stumper had gescholden. ☼ Jopie bleef nog 'n kwartier, met haar oor stijf tegen den wand gedrukt, luisteren. Maar na die ééne studie was 't stil gebleven, geen klanken klonken, hoe ze ook ademloos er op wachtte, meer tot haar door.... Maar toch had de muziek haar uitwerking niet gemist. Neuriënd zette zich Jopie aan den nu plots niet meer dorren arbeid. Wat ze neuriede was chopinsche muziek: „de Vlinder-étude.” — ☼ Den volgenden middag begaf Jopie zich opgewekt naar haar kantoor. Welgemoed klom zij de trap op en stapte neuriënd haar eigen werkkamer binnen. La-la-la, la, la, la, la, la, la, la-floot ze, toen ze op haar stoel plaats nam. O, die étude was nog geen minuut uit haar gedachten geweest. Waar ze ook was, die étude ging met haar mee. Weer evenals gisterenmiddag tikte de regen met stagen klop tegen de ruiten, maar nu hoorde zij er den cadans van Chopin's étude in.... nu was die regen niet naargeestig of droefstemmend, nee, hoor

IETS OVER ZEILJACHTEN.

MODEL VAN HET MIDDENZWAARDJACHT „NEVERMIND”.

(Eig. K. A. R. & Z. V. „de Hoop”).

Ze lachte zenuwachtig. „Goed juffrouw”, lachte Jan terug, „dan zal ik zoo vrij wezen”, en meteen zat ie al. ☼ Ze had het nu goed overlegd. Ze deed 't! Resoluut greep ze 'n vel papier en schreef: „Geachte Mevrouw, Wellicht zult U mijn verzoek wat vrijpostig vinden en dan bied ik bij voorbaat mijn excuus aan, doch u zoudt mij een groot, een waarachtig genoegen doen door nog éénmaal de Vlinder-étude van Chopin te spelen. Ik benijd U om uwe gaven het gevoel van dien meester zoo te kunnen vertolken. Gisteren heeft U mij met uw spel ontroerd. U kunt U niet voorstellen hoe gelukkig U me met de inwilliging van dit verzoek zult maken. Bij voorbaat mijn hartelijken dank. Hoogachtend, Jopie Bakels, 2e-secretaresse der directie bij Robertson en Co.” Zie zoo, ze deed den brief in een enveloppe. „Op antwoord behoef je niet te wachten Jan, alleen maar afgeven!” ☼ Ze berekende: Nu was Jan beneden, nu op straat, bellen en wachten, de verbazing van de oude dame, en.... Dáár.... wéér.... de étude die haar zoo bekoorde, wéér dat spel. Totdat de laatste toon was weggestorven, stond daar in devote luistering 'n meisje, dat met de tweede-secretaresse der directie van de firma Robertson en Co. nog slechts den naam gemeen had. Wie daar stond was een andere Jopie. En toch de echte, want nu was ze in háár sfeer van verrukking, die al het edele in haar naar voren bracht, die haar tot het

maar, daar was 't weer: la, la, la, la, la....! Zoo tegen half drie begon mevrouw Canter, de oude dame van naastaan, meestal haar hartstocht, het piano-spelen, bot te vieren. Jopie wachtte dus geduldig, misschien o misschien speelde ze weer, zóó.... Maar 't werd drie uur, half vier en vier uur en niets, niets. Om half vijf ging het personeel weg, behalve de jongste bediende, die direct bij haar zou komen om de brieven voor het posten in ontvangst te nemen.... Ze sorteerde ze: dat was binnenland, en daar dat stapeltje was voor het buitenland en die drie daar moesten aangeteekend worden. „Ja juffrouw”, zei Jan, wien ze dit alles uitlegde, „ik zal er voor zorgen. Heeft U nog iets?” „Nee”, zei ze, in gedachten, „nee....” „Dag juffrouw, tot morgen dan maar weer,” deed Jan wat vrij. Maar zij lette er nu niet op. „Dag Jan” antwoordde ze, „tot morgen.... Wacht eens, ik heb toch nog iets voor je. Ga maar even zitten. Je moet 'n briefje voor mij hiernaast afgeven. Ik zal 't vlugschrijven”.

onschuldig-reine wezen maakte, dat Jopie inderdaad was! En den volgenden middag... en den dag daarna, steeds weer speelde de oude, vriendelijke dame de Vlinder-étude van Chopin. Maar die niet alleen. Heele middagen kon Jopie nu genieten van een spel, dat steeds verrukkelijk was... en Beethoven en Mozart en Wagner, Bach en Händel — (o dat Largo!) en al die grooten werden vertolkt op meesterlijke wijze. Hoe had zij wel ooit die oude dame zoo miskend! Prachtig was 't! En voor haar was dat spel, want 't ving immers aan en eindigde met Chopin... Heel die week had ze er al over gedacht hoe dat nu Zaterdag gaan moest. Zaterdagmiddag was 't kantoor gesloten! En toch wilde ze ook dien eenen middag niet missen. En daarom was ze nu toch gekomen, voorwendend nog 'n noodzakelijk werkje te moeten opknappen. Wel had de secretaris haar overvreemd aangestaard, maar gelukkig, hij had verder niets gevraagd. Toch viel het wachten niet mee. Ze liep heen en weer, deed alle mogelijke moeite om afleiding te zoeken, maar 't lukte haar slecht. Toen begon zij zacht te neurien. Toen iets luider en dan ineens zong ze 'n lied van Schubert: Du bist die Ruh! Zij had een prachtige altstem en 't lied kwam ten volle tot zijn recht. Zij was er echt in. Zij zong 't met gevoel, o zij kon zich ook niet voorstellen, dat ooit iemand zonder gevoel kon zingen! Als zij zong, zooals nu, dan genoot zij er zelf van. En toen ook het lied beëindigd was, knikte zij tevreden in den spiegel, zij streek een lok weg van haar voorhoofd en... toen schrok zij geweldig, want door 't leege huis dreunde de voorbel. Zij wachtte af... Weer werd er gebeld. Ach, nu zij er toch was, kon zij wel even gaan kijken. „Alsjeblieft juffrouw,” zeide de dienstbode van hiernaast, haar een brief overhandigend „op antwoord behoef ik niet te wachten”. Voor zij gelegenheid kreeg iets verder te vragen was 't mensch al weer heen. In haar handen hield Jopie een brief, welke aan haar geadresseerd was, want 't stond er „Aan de ze Secretaresse-der-directie...” Beneden in de gang las zij al. „Geachte mejuffrouw. Zoudt U om mij nog éénmaal „Du bist die Ruh” willen zingen. U doet het prachtig. Ik benijd u, dat u uw gevoel zoo in uw stem tot uiting weet te brengen. Ik moet tegelijkertijd nog even een misverstand ophelderen. Mijn tante, aan wie U uw vorigen brief adresseerde, heeft mij dezen ter hand gesteld, daar zij vermoedde, dat ik beter aan uw verzoek kon voldoen, wijl ik het was, die het genoeg had U dien allereersten keer de Vlinder-étude, hoewel onbewust van mijn zijde, te mogen voorspelen. Mijn tante, bij wie ik nu sinds een week logeer, voegt hierbij de uitnoodiging, dat U bij ons dat lied van Schubert komt zingen. Mij zal het een eer zijn u dan te mogen begeleiden. Hoogachtend, Egbert Canter.” Zij las 't nogmaals. En toen werd dat meisje weer Jopie-op-haar best! In haar oogen kwam een dolle pret. Ze vloog de trap op, besteedde tien minuten om haar hoed op te zetten, juist zooals zij vond dat die hoed staan moest, ze deed haar mantel aan en schijnbaar kalm ging zij naar beneden. Een minuut later stond ze al daarnaast! Van dien middag af deden Egbert en Jopie veel te zamen. Luister U maar 'ns. Samen gingen zij dien volgenden middag naar een concert. Samen vonden zij 't

mooi. Den avond van dien dag speelde Egbert piano en zong Jopie en in hun beider ziel was samen één genieting. Ze liepen ook wel samen 's morgens van haar huis naar haar kantoor en samen gingen zij 's avonds na kantoortijd een straatje om. Toen ze in een heel eenzaam straatje liepen hebben ze elkaar samen den eersten kus gegeven. Den dag daarop gingen zij samen naar haar huis. Wat zal ik u nog langer ophouden? De volgende week gaan zij ook samen naar het stadhuis. Wanneer een lezeres soms een betrekking zoekt kan zij solliciteeren bij Robertson en Co., als tweede Secretaresse der Directie. Jopie heeft nu een ander baantje.

ANT. F. RUYGROK.

Het bestuur der plattelandsgemeenten voor honderd jaar.

Is sinds het midden der vorige eeuw het bestuur van alle gemeenten, groot of klein, op dezelfde leest geschoeid, honderd jaar geleden bestond voor de steden en voor de dorpen een verschillende bestuursinrichting. Bepalen wij ons thans — zooals het past in een Weekblad dat *Buiten* heet — tot het platteland. Een reglement van 23 Juli 1825 geeft ons het noodige licht. Iedere plattelandsgemeente had een bestuur, bestaande uit een Burgemeester, twee Assessoren en een gemeenteraad, welke laatste uit zeven of negen personen bestond. De burgemeester werd benoemd door den Koning en was (anders dan tegenwoordig) als zoodanig lid van den gemeenteraad; de benoeming der Assessoren geschiedde vanwege den Koning door „Hoogstdeszelfs Commissaris in de Provincie” uit de „aanwezige Leden van den Gemeente-Raad”; de Leden van den Gemeenteraad werden benoemd door de Staten der Provincie, nadat het Plaatselijk Bestuur daaromtrent gehoord was. Voor zoover het gemeenten betrof, die Heerlijkheden waren, geschiedde echter de benoeming van den Burgemeester op de voordracht van één persoon, door den eigenaar van het heerlijk recht te doen, en die van de

IETS OVER ZEILJACHTEN.
MODEL VAN HET ZOOJUISTE WATER GELATEN 6 M.-JACHT
„DE RUYTER”, VERVAARDIGD DOOR P. PORSIUS.

raadsleden mede op voordracht van den eigenaar van genoemd recht, maar de voordracht bevatte in het laatste geval een dubbeltal voor iedere openstaande plaats. Al die benoemingen werden gedaan voor den tijd van zes jaren. In geval van wangedrag of nalatigheid konden de Burgemeesters, de Assessoren en verdere leden van de Gemeenteraden door de Staten voor ten hoogste zes weken in de uitoefening van hunne bediening worden geschorst, en zelfs, desnoods, daarvan worden ontzet, met uitzondering van den Burgemeester, die alleen door den Koning kon worden afgezet. — Maar, zal men allicht vragen, hadden de gemeentenaren dan niets te zeggen? Bestond er geen kiesrecht? Ja, maar alleen voor de Provinciale Staten, van wier leden een gedeelte door den landelijken stand gekozen werd; en dan nog met een trap. Eenigen invloed hadden de ingezetenen dus wel, doordat zij medewerkten aan de verkiezing van hen die de Leden van den Gemeenteraad benoemden, maar veel in te brengen hadden zij toch niet.

Mr. C. BAKE.

DE VOORJAARSBLOEMENTEN- TOONSTELLING TE HEEMSTEDE.

DE vierde tijdelijke tentoonstelling in het hoofdgebouw omvat uitsluitend Belgische Floraliën. Bij het binnentreden voelt men direct, dat hier aan deze expositie andere handen werkzaam waren, andere ideeën verkondigd worden. Bij de vorige Hollandse inzendingen trachtte men niet alleen de culturele waarde, de kwaliteit der bloemsoorten naar voren te brengen, doch was duidelijk merkbaar door smaakvolle rangschikking en groepeerings, dat men ook door het geheel iets schoons wilde scheppen. Bij deze Belgische inzending nu missen wij dit laatste. Voor den leek op bloemengebied moet dit sterk merkbaar zijn. Hij toch voelt veel meer den indruk van kleur en lijn, door opstelling verkregen, dan dat hij waardeert de kweekkunst. Voor hem zal dan ook bij het binnentreden van het hoofdgebouw de bewondering niet zoo groot zijn als bij de vorige expositie. Bij nadere beschouwing echter, zal die ontzuivering plaats maken voor bewondering van deze Belgische culturen welke in de heele wereld beroemd zijn. Het hoofdgebouw binnenkomend, ziet men bij den ingang rechts een inzending der N. V. Flandria te Brugge. Twee rijen Azalea's op stam met bloemkronen van zeldzamen omvang. Hiervoor een rand van fijn palmgroen. Een dubbele rij bontbladige kroonboompjes vormen met forsche palmen den achtergrond. Tegenover den ingang een groote groep clivia's, mooi warm van kleur. Deze inzending van Louis de Caluwe, bloemist Meirelbeke te Gent, kreeg een verguld zilveren medaille (zie de afb.). De wand waar destijds de groote rozen- en seringen-groep van Aalsmeer

pronkte, is nu geheel ingenomen door een fraaie collectie palmen en bladplanten. Hierbij ziet men ook de z.g. kamerdennetjes „araucaria's". Sympathiek zijn ze mij niet. Een als verjaringscadeau ontvangen exemplaar had de eigenschap van boven nieuw leven te laten zien, terwijl het van anderen alle teekenen van verval toonde. Alzoo was deze plant oorzaak dat er twee partijen ontstonden waarvan de eene, gezien het resultaat van boven, beweerde dat de plant gezond was en groeide, en de andere, meer naar het benedengedeelte oordeelend, stellig verzekerde dat dit flora-kind spoedig ter ziele zou gaan. Waarschijnlijk zal mijn verzorging, hoe goed bedoeld ook, niet geheel juist en wel de oorzaak van het vreemde verschijnsel zijn geweest. De hier geëxposeerde exemplaren waren alle even frisch en mooi. Merkwaardig zijn bij deze inzending de Nidularia's. Aan den voet zijn de bladen rood en vormen alzoo een kleurigen krans om de ontluikende bloemknop. Hiernaast treffen wij Azalea's in pyramidevorm aan van de firma A. van Hecke Saffelaere. Sierlijk zijn ze niet en het is te hopen, dat men ze tenslotte niet tot hondjes, katjes, molentjes en dergelijk fraais gaat vervormen. Mooi is de nieuwe Azalea van de firma Haerens en Wilk. In 1923 exposeerde men deze soort het eerst op de groote Gentsche tentoonstelling. Een mooie groep is die der Antwerpsche kwekers. Hier is wel degelijk getracht een fraai geheel te vormen en zeer zeker is men hierin goed geslaagd. Tusschen het frissche groen van mos prijken lieve Primula's in mooie tin-

ten; Cineraria, Genista's enz. Verder vazen met wondermooie warm gekleurde Anjers, tegen een woud van forsche palmen. In het midden exposeerde men een groot schilderstuk, waarschijnlijk Neptunus, met een bloemetje inplaats van een drietand in zijn hand. Hij kijkt over de Schelde naar Antwerpen, misschien denkende: „hoe kom ik hier vandaan." De Primula's buigen zedig hun hoofdjes. Ze voelen zich vreemd in dit gezelschap; ook Vader Neptunus kijkt niets op zijn gemak, hij is zoo geweldig, zoo kolossaal, tusschen al die lieve kleine bloemkens. Aan den linkerwand ook weer prachtige palmsoorten en groene planten. Aardig staan hier tusschen de Anthuriums, in verschillende kleuren; een is er met fijn rose bloemscheede, de gele bloemkolf komt hier fijn tegen uit. Een bijzondere kleuren-combinatie! In het midden zijn ook nu weer drie perken aangelegd. Doordat men ze alle drie vlak heeft gehouden, is het overzicht heel mooi. In alle drie exposeert men Azalea's, roode, witte, paarse, bonte vormen groepen van meer dan vijftig stuks. Het eerste perk met de donker roode Apollo van den heer Piens te Melle is bijzonder mooi van kleur. Men ziet niets dan bloemen, geen struik noch blad. De nieuwe soort Albert Elisabeth voldoet mij in aantal minder dan toen ik ze enkel geëxposeerd zag. Bij elkaar komt de fijne rose rand niet zoo mooi uit; de kleuren vloeien in elkaar. Een eigenaardig rood gekleurde Azalea is de Paul

Schäme, eig. de heer Adriaanse. Het mooist ge-arrangeerd is de inzending tegenover Vader Neptunus. Prachtig groot vol bloemen zijn deze losse struiken. In de galerij staat deze keer het schoonste en merkwaardigste wat deze tentoonstelling biedt. Tot het schoonste rekenen wij de collectie Orchideeën, tot het merkwaardigste de inzending van den heer Draps te Antwerpen, de z.g. „Japansche Tuin." Bij het binnengaan ziet men links een prachtcollectie

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTOONSTELLING TE HEEMSTEDE. CLIVIA'S, INGEZONDEN DOOR LOUIS DE CALUWE, MEIRELBEKE BIJ GENT.

Anthuriums. Malle florakinderen: hun bloemkolf is net een eigenwijs varkensstaartje. Rechts zijn het fijne varenplanten en witte Erica, inzending van den heer Koper te Bennebroek. Naast de Anthuriums is de collectie Orchideeën zoo rijk aan kleur en vorm, dat geen pen in staat is dit bloemenwonder te beschrijven. Er zijn er bij met gezichtjes als violen, van de bekende tot de zeldzaamste soorten zijn hier aanwezig. Ze zijn ingezonden door drie verschillende kwekers, n.l. de firma's Emile Praet te Mont St. Amand, van Lambeau, Brussel (liefhebber) en Th. Pauwels te Meirelbeke. Typisch is het hoe de leden der familie Orchidee in vorm en kleur van elkander verschillen. Vergelijk eens de hooge Cymbidiums met hun volle bloemtakken en de nauwelijks uit den grond komende kleine soorten. Wat een kleurenweelde, wit, geel, rood, bruin, paars, zelfs zwart, en al die kleuren ook weer gespikkeld en gevamd. En hoe frisch en goed ziet alles er nog uit na de verre reis! Deze inzending alleen is een tocht naar de tentoonstelling ten volle waard. De Japansche tuin en tuintjes trekken bijzonder de aandacht. In mooi gekleurde steenen bakken heeft men dwergboompjes geplant met aardige kleine plantjes; daar tusschen staan Japansche bruggetjes, poppetjes en vogels, met elkander een Japansch landschap vormende. De boompjes, grillig van vorm, zijn zeer oud, de jongste is vijf en twintig jaar. Onze fotograaf kieke de geheele inzending waarop men boompjes ziet van vijf en zeventig jaar oud. Het boompje in den steenen bak (afb. beneden op blz. 227) is vijftig jaar oud en niet

hooger dan 40 c.M. ♂ Men ziet, ook deze vierde tijdelijke expositie is zeer bezienswaardig. De beste krachten in België gingen samen; het geheel staat onder leiding van de Syndicale Kamer der Belgische Hofbouwers te Gent met medewerking van de Koninklijke Maatschappij voor Landbouw en Kruidkunde aldaar, den Belgischen Orchidophilenkring en de Koninklijke Maatschappij voor Tuinbouw en Plantkunde te Antwerpen. I. JOH. W. DE VRIES.

Op leven en dood.

Naar het Engelsch

I) door CHRS. G. D. ROBERTS.

I

DE TIJGER DER ZEE.

DOOR de lange, rustige, groenpaarse golven zwom de wijfjeswalvisch tevreden, terwijl haar jong vlak langs haar zijde bleef. Van tijd tot tijd wreef het zich tegen zijn moeder aan, alsof het angst voelde voor de uitgestrektheid en de gevaren van de eindeloze waternvlakte en beschutting wilde zoeken achter haar korte, krachtige borstvin. En daar zij een der meest liefhebbende en toegewijde moeders der wildernis is, drukte het wijfje haar jong met haar groote vin streelend tegen zich aan of, zich half omkeerend, onderzocht zij het voorzichtig met haar geweldigen, afgeronden snoet. ♂ Ze was ruim negentien of twintig voet lang, de groote orca 1) of „killer”, zooals iedere zeeman of visscher, die haar gezien zou hebben, haar dadelijk zou hebben genoemd. Hij zou haar onmiddellijk onderscheiden hebben van alle andere leden van haar walvissen-en-bruinvischen-geslacht door de reusachtige rugvin, bijna vijf voet hoog, die recht op stak boven de breedte, gewelfde, zwarte golving van haar rug; door de twee in het oog vallende witte strepen op haar zijden en door de scherpgeteekende lijn van haar witten buik, die zichtbaar werd als zij zich lui liet rondwentelen in de deining van een groote golf. Dat waren allemaal „onveilig-signalen” waarvan iemand, die van zulke dingen op de hoogte was, goede nota zou hebben genomen als waarschuwingen om haar uit den weg te blijven. ♂ Zoolang het jong van de orca dicht bij zijn moeder bleef, had het niets te vreezen. Want die vlugste en wildste der zoogvischen vreesde geen enkel dier dat zwom, behalve haar reusachtig familielid den cachelot of potvisch. Schoon slechts twintig voet lang, durfde zij den grooten „echten” of balein-walvisch — die wel viermaal zoo lang en eenige malen zoo fors was als zij — aanvallen, en steeds bleef ze overwinnaar door de woestheid en ongebreideldeheid van haar vechtwijze. Wellicht zou zij den mensch hebben leeren vreezen, als ze ooit zijn macht had leeren kennen; maar daar ze weinig traan opleverde, had zij de menschen nooit verlokend tot zulk een moeilijke en gevaarvolle jacht. Wel is waar waren er haaien, die soms even groot of

1) De Orca, ook „killer-whale” (killer = moordenaar) genaamd (*Orca gladiator*) is van 18-30 voet lang, glanzend zwart van boven, wit van onderen, met een witten vlek boven ieder oog. De bek is gewapend met elf of twaalf groote, spitstooelopende, eenigszins achteruit gebogen tanden in beide kaken. Haar woestheid en vraatzucht maken haar tot den schrik der zeeën. Zelfs de groote balein-walvissen vreezen haar aanval. Zij behoort tot de familie der Delphinidae (dolfijnen). N. v. d. V.

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTONSTELLING TE HEEMSTEDEN.
JAPANSCH TUINTJE. INZENDING VAN DEN HEER DRAPS TE ANTWERPEN

grootter waren dan zij, maar geen was met haar te vergelijken in woestheid, vlugheid of slimheid. Zoo kon ze dus in zorgeloze rust langzaam voortzwemmen door de effen kalme zee, onverschillig zoowel voor de branding op de gele rotsen aan haar rechterzijde, als voor de leegte uitgestrektheid van den oceaan aan haar linkerkant. Als ze een enkelen keer haar gedachten kon los maken van de jeugdige bekoorlijkheden van het jong, wendde zij die naar de doorschijnende diepten onder haar, waar de groote inktvisschen schuilden en de langzame, op den bodem der zee jagende visschen, die haar gewoon diët vormden. ♂ Plotseling, zonder ander geluid dan de zuiging van het water, dat zich boven haar sloot, dook ze onder. Ver weg in de duistere diepte, had ze een vale, krioelende gestalte bemerkt. Het was een octopus, die zoo dwaas was geweest, zijn gewone verblijfplaats tusschen de rotsen op den bodem te verlaten teneinde een nieuw jachtterrein te zoeken. Voor hij zelfs een poging tot ontsnapping kon doen, sloten de groote kaken van den „killer” zich om zijn lichaam. Nog een oogenblik warrelden zijn acht lange vangarmen wanhopig rond, trachtend zich aan de lippen van zijn vijand te hechten. Toen verdwenen ze, in één hap

Foto C. Steenbergh.

DE VOORJAARSBLOEMENTENTONSTELLING TE HEEMSTEDEN.
JAPANSCH TUINTJE.

verslonden en verzwoegen. Daarna gleeed de walvisch kalmpjes terug naar de zon-overgoten oppervlakte, waarbij ze haar beangst jong ontmoette, dat nog niet vlug genoeg was om de bliksemsnelle daling van zijn moeder te volgen. Ze was geen twee minuten weg geweest en geen oogenblik buiten het gezicht gebleven, maar het instinkt van het jong had dit terecht gewaarschuwd, dat het kalme, blauwe element waarin het zich bewoog, vol gevaren voor hem was. Ofschoon het een groote inktvisch was geweest, vormde hij slechts een hapje voor den geweldigen walvisch, alleen een prikkel voor haar onverzadelijken eetlust. Daardoor bewoog zij zich nu voort met een waakzamer oog op de diepten der zee. Langzamerhand begon het diepe blauw-groen van het water over te gaan in een lichtere zegroene tint, daar waar een rij rotsen zich verhief tot ongeveer dertig voet onder de zeevlakte en den zonneglans weerkaatste. Hier lag een breed, plat, vleermuisachtig schepsel — met borstvinnen die van punt tot punt wel twaalf voet lang waren, en met een langen, zweepachtigen staart — zich in de warmte te koesteren. Zijn koude, onbewegelijke oogen — die naar boven keken — bemerkten het lichaam van den „killer” dat langzaam over de oppervlakte gleeed. Met een bijna onmerkbaar beweging van de zwarte „vleugels” gleeed het van de rots af en zocht haastig een schuilplaats in de diepste diepten. Maar de reusachtige rog was noch vlug, noch steelsch genoeg geweest om aan het oog van zijn vijand te ontsnappen. Weer dook de orca, dezen keer zonder poging om stil te zijn en zoo snel, dat haar breede vinnen, die recht boven het water oprezen, er op neervielen met een slag, die tot aan het strand hoorbaar was. Als een schietlood zoo rechtstandig dook ze neer. De rog, dit ziende, werd door een panischen angst bevangen. Hij wierp zich op zij en schoot toen naar boven met een geweldige vaart en in een prachtige bocht. Zoo groot was de kracht van zijn stijging, dat zijn heel, zwart, trillend lichaam de lucht in schoot, waar hij een buiteling maakte en één oogenblik wuivend bleef zweven, alsof de waanzinnige angst, waarin hij verkeerde, hem had gedreven tot de verovering van een nieuw element. Het doods-beangste jong leek dit een afgrijselijke verschrikking, die de zon verduisterde. Maar dit ongewone verblijf in de lucht duurde slechts een paar seconden en was even nutteloos als kort. Toen de platte vinnen weer met een slag op het water neerkwamen, rees de jagende walvisch bijna pal eronder omhoog, greep ze en trok ze onder water. Er volgde geen gevecht, want de rog was machteloos tegenover dien geweldigen vijand — slechts een korte, hopelooze, waanzinnige beroering in de schuimende golven en toen een steeds grooter wordende roode vlek op de groene zee. Dit was nu eens een volkomen bevredigende maaltijd, zelfs voor de geweldige eetlust van een „killer”-walvisch; en heel wat stukken en brokken bleven, zonder dat de overwinnaar er aandacht aan schonk, rond drijven of zakten naar beneden om de talloze krabben te voeden, die—tusschen de planten en de holten der onderzeesche rotsen huizend — den dienst van water-reinigers vervulden. Wel een half uur lang bleef de walvisch liggen waar ze was, liet zich op en neer deinen in het heldere water boven de rotsen, streefde en voederde haar jong en verteerde haar maaltijd. Daarna vervolgde ze langzaam haar weg, maar nu landwaarts, tot ze niet meer dan een halve mijl verwijderd was van de talrijke recht uit zee opstijgende eilandjes en steile voorgebergten, die vóór de gevaarlijke

kust lagen. Het was nu volle middag en het onbewolkte zonlicht, dat bijna rechtstandig op het water viel, maakte tot op verbazende diepte den zeebodem zichtbaar. Ongeveer tot op halver hoogte van die glanzend doorschijnende massa zwom een groote inktvisch heel kalmpjes voort. Zijn smal, spits toeloopend lichaam was ongeveer zes voet lang en had ongeveer twaalf of veertien duim diameter op het breedste gedeelte, namelijk bij den kop. Uit dien vormlozen kop, schijnbaar er uit spruitend als de bladstelen uit een eetbaren wortel, groeide een bundel vangarmen, ten getale van tien en ongeveer even lang als het lichaam zelf. Zoowel het lichaam als de vangarmen hadden een vale, vuile, geel-grijze kleur, met bruinachtige vlekken — een kleur die haar drager bijna onzichtbaar maakte in dit door het zonlicht doorgloeiende

zee-water. De inktvisch bewoog zich achterwaarts, en dit deed hij niet door zijn armen te bewegen, maar door een groote hoeveelheid water op te zuigen in een spier-zak onder de vangarmen en deze dan weer met kracht uit te stooten. Het leek juist alsof hij water inademde en dit gebruikte om zich in beweging te brengen. De walvisch had nog volstrekt geen honger na het festijn van den reuzen-rog, maar 'n zoo smakelijk hapje als een inktvisch was een verleiding waaraan zij geen weerstand kon bieden. Zich zachtjes oprichtend, schoot haar groot, maar slank gebouwd zwart-en-wit lichaam recht naar beneden in het schitterende water. Maar voor zij den inktvisch bereikt had, keek deze op en zag haar. Oogenblikkelijk trokken de tien loshangende vangarmen zich samen tot een vasten bundel die zijn beweging in geen enkel opzicht kon belemmeren; zijn vale zijden werden saamgeperst, waardoor er een volume water uit spoot dat hem voortdreef als een torpedo uit zijn buis: en terzelfder tijd schoot hij — uit een klier die in zijn waterzak zit — een straal zwarte vloeistof uit, die zich dadelijk verspreidde tot een groote, zwarte wolk, welke zijn vlucht aan aller oogen onttrok. Onder bescherming daarvan veranderde hij van richting en vluchtte naar beneden, naar een diepe spleet in den rotsachtigen bodem, waar hij wist, dat de kaken van zijn vijand hem niet konden bereiken. Zonder zich hierdoor te laten weerhouden schoot de walvisch recht naar beneden in de inkt-achtige wolk. Maar eenmaal daarin beland, werd ze het spoor van haar prooi volkomen bijster. Tevens verloor ze, tijdelijk, alle begrip van richting. Ze zwom dan hier dan daar heen, telkens happend met haar kolossalen bek, maar steeds vergeefs. Haar kaken sloten zich slechts om het leege, bezoedelde water. Ten slotte kwam ze geheel onverwacht

uit de zwarte wolk in het doorschijnend groene water en zag, naar boven kijkend, een tooneel, dat haar met een reuzenzwaai van haar machtig lichaam met bliksemsnelheid naar boven deed schieten. Die geweldige slag deed de diepe wateren borrelen zooals de schroefbladen van een zee-kasteel het water aan de oppervlakte in beroering brengen. Het jong, dat aanvankelijk zijn moeder in de diepte had willen volgen, was bang geworden door de inktzwarte wolk, waarin het haar had zien verdwijnen. Daarom keerde het haastig naar de oppervlakte terug, waar het angstig en doelloos rondzwom, toen het de aandacht trok van een voorbijgaande haai. De haai, die best wist wat hij voor zich had, keek rond naar de moeder. Hij had niet den minsten lust om ruzie te zoeken met een moeder-walvisch; maar de moeder was nergens te zien,

(Wordt vervolgd).

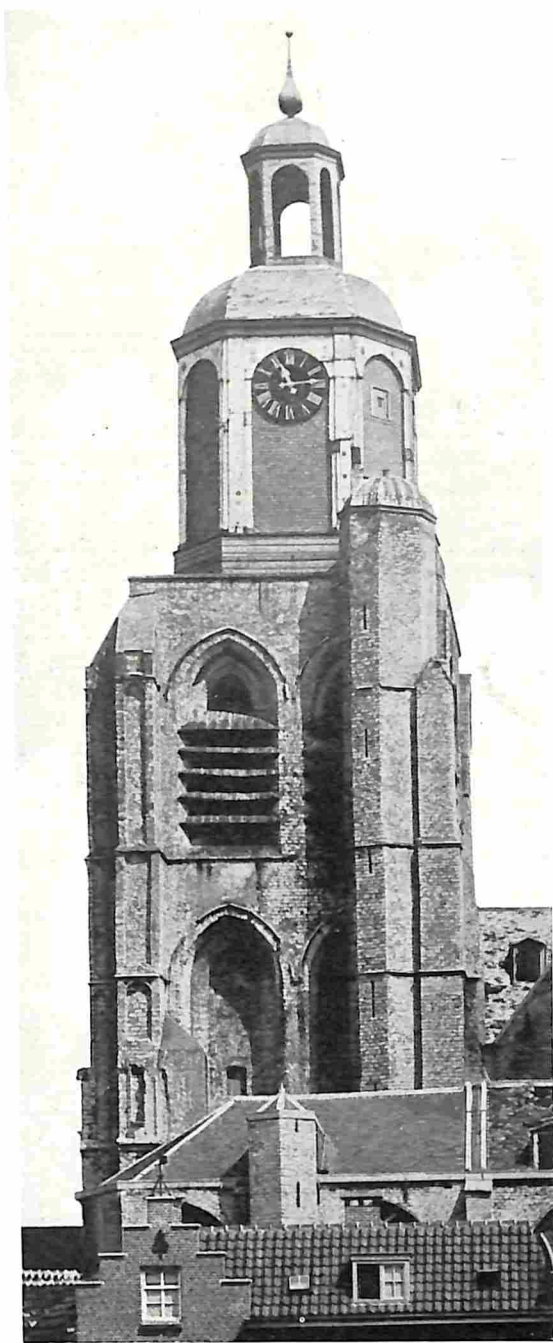

Foto R. H. Herwig.

DE TOREN DER NED. HERV. KERK
TE BERGEN OP ZOOM.